

IWU AHỤ ONYE OZIZI

Ndi Galetia 3:1-29.

IHEÒMÙMÙ 398

Nke Ndị etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: “Ma onye ezi omume nkem gēsīte n’okwukwe di ndu: Ọ buru kwa na ọ gēwezuga onwe-ya, ihe-ya adigh nkpuru-obim ezi nma” (Ndi Hibru 10:38).

Eziomume Site N’okwukwe

“Onye ezi-omume nkem gēsīte n’okwukwe di ndu” bụ iwu Chineke nke dīrīj site ná mmalite oge. Kain na Ebel bụ ndị mbụ amụbatara n’ụwa, ọ bụ kwa “site n’okwukwe” ka “Ebel ji che àjà n’iru Chineke nke ka àjà Kain chere nma, nke esitere na ya gbara ya àmà na ọ bụ onye eziomume” (Ndi Hibru 11:4). Ibụ onye eziomume pụtara inwere onweonye site ná mmehie. Ọ bụ okwukwe Ebel mere ya ka ọ bụrụ onyeeziomume, nke mere na anabatara onyinye ya. Kain enweghị okwukwe wee bụrụ onye mmehie nke mere na anataghị onyinye ya. Ọlụ ọma nke ụmụmadụ naalụ apughị igbanwe obi ha wee mee ka ha bụrụ ndị nke Kraist. “N’ihi na ọ bụ amara ka ejiworo zọpụta unu site n’okwukwe; nka esitegh kwa n’onwe-unu: ọ bụ onyinye Chineke: o sitegh n’ọlụ, ka onye ọ bụla we ghara inya isi” (Ndi Efesos 2:8, 9).

Mgbe emeworo ka mmadụ bụrụ onye eziomume site n’okwukwe, ọ gaalụ ọlụ ọma. Ma Chineke agaghị anara ọlụ nke ndị ahụ náabughị ndị eziomume. Kain meere onweya ebere mgbe anaanabataghị onyinyeịnatairuma ya, ma Chineke sīrī ya: “Ọ buru na i nēme nke ọma, ọ bugh mgbasa-iru ka i gēnwe? ọ buru kwa na i meghe nke-ọma, n’onụ-uzọ ka mmehie nāmakpu dīka anụ-ọhịa” (Jenesis 4:7).

Nna Nke Okwukwe

Abraham ka amaara dīka nna nke ndị kwesīrītūkwasīobi. Ya bụ mmalite nke agbụrụ ndị Juu, ma mgbe Jisọs nọ n’ụwa, ndị Juu ekweghị kwa na mkwusa Ya, ha naasi, “Nna-ayi bu Abraham” (Jọn 8:39). Ma Jisọs gwara ha na Abraham nwererīj okwukwe wee kwere kwa na Jisọs ogologo oge garaaga tutu amụọ Jisọs. “Obi tọrọ nna-unu Abraham ụtọ nke-uku ihu ụbọchīm; o we hụ ya, nuri kwa ọñụ” (Jọn 8:56). Azọpụta Abraham site n’inwe okwukwe nime Jisọs, o wee tọ ya ụtọ.

Abraham biri n’etiti ndị náamaghị Chineke ndị náekpere arūsī; kama o nwere mmasī iña ntī mgbe Chineke kpọrọ ya, wee gee kwa ntī n’okpukpọ òkù ahụ. Abraham “kwere na JEHOVA; ọ we gua ya nye ya n’ezi omume” (Jenesis 15:6). Ọlụ ọma niile Abraham lūrū n’oge ndụ ya nke fọdūrū gosīrī na okwukwe ya zọpụta ya site ná ndụ nke mmehie.

N’ihi na Abraham kweere na Chineke rubekwara ya isi, Chineke wee kwe ya mkwà sī: “Agāgozi kwa agburu nile nke ụwa nime gī” (Jenesis 12:3). Agaamū Jisọs site n’usoro òmùmū Abraham, site kwa na Jisọs ka nzọpụta gaadī n’efu nye mba dī icheiche nke mmadụ. Iwu ahụ enyere n’ugwu Sainai na narī arọ anọ na iri atọ mgbe ihe ndīa gasīrī emetūtaghī mkwà ahụ Chineke kwere Abraham n’uzọ ọ bụla.

Ozioma

Ihe Ozioma pụtara bụ “akụkọ ọñụ, nke ka nke, ozioma ahụ metụtara Kraist, Alaeze Chineke, na nzọpụta” (Akụkọ Nkọwa Okwu Ọhụ nke Webster Collegiate). N’iheòmùmù anyī nke ụbọchī taa, Pọl Onyeozī kwuwaraokwu sī: “Ihe edeworo n’akwukwọ nsọ, ebe o buru ụzọ hụ na Chineke nēsīte n’okwukwe gụ ndī mba ọzọ ná ndī eziomume, o buru ụzọ zie Abraham ozi-ọma, sī, Agāgozi mba nile nime gī.” Nke a naegosi na ejiri okwukwe zọpụta ndī mgbe ochie, ọbuná dīka ejikwara ya zọpụta anyī n’ụbọchī taa. Ekwusara ha Ozioma site ná mkwà na Jisọs gaabīa iwetara mmadụ dum nzọpụta. Ihe mere okwu ahụ ekwusara ha abaraghī ha urū bụ na ndī nūrū ya n’ezie ejighī okwukwe tigwa ya (Ndi Hibru 4:2).

Ọ bụ site ná mkwusa nke Ozioma ka ndị Galetia nweworo nzọpụta. Obi tọrọ ha ụtọ nke ukwu mgbe ha matara na agbagharawo mmehie ha niile, wee mara kwa na ha aghọwo NdiKraist. Ma mgbe oge ntà gafere, ha malitere ichè échichè banyere omen'ala niile ha naeme n'idebe Iwu ahụ, o wee metụ ha n'obi na ha aghaghị kwa ime ụfọdụ nime ihe ndị ahụ. N'ihia nke ahụ ka Pọl ji kpọ ha "ndị Galetia nēnweghị uche."

Malitere Nime Mmụọ

Pọl wee jụọ ajujụ sị: "Unu sitere n'ọlụ di iche iche nke iwu nata Mọ Nsọ, ma unu sitere n'ọnunu nke okwukwe nata ya? N'uzọ ọzọ: Azọpụtara ha site n'idebe iwu niile ka ọ bụ site n'okwukwe nime Jisọs? Emewo ka ha buru ndị eziumume site n'ikwere na Jisọs na idebe iwu Ya niile. Ọ na echetara ha na onye eziumume gaesite n'okwukwe ya di ndu, nke ahụ bụ kwa otú ha siri malite ijé nke ịbụ OnyeKraist ha. Ha enwewo óké mkpagbu site n'ikwere na Jisọs. Hà tara ahụhụ niile ahụ n'efu? Ọ bụ na ha adighi achọ ime ihe gaatọ ndi Juu ụtọ ugbu a site n'ịlọlọ niile nke Iwu?"

Mgbe amuru anyi ọzọ, "Mọ Nsọ onwe ya soro mọ ayi nāgba ama, na ayi bụ umu Chineke" (Ndi Rom 8:16). N'uzọ di otú a, anyi "amalitewo n'ime Mọ." Mmụọ Nsọ gbara àmà mgbe anyi kwere, ọ bughị n'ihia ọlụ ọma ọ bula anyi lụworo. Site na mgbe ahụ gaa n'iru, anyi ganaejéjé n'okwukwe "Nihia na ayi sitere n'okwukwe nējeghari, ọ bugh n'ohuhu-uzọ" (2 Ndi Korint 5:7).

Site n'okwukwe anyi onweanyi pukwara ịbụ umu Abraham, wee keta kwa ngozi niile ahụ Chineke kwere Abraham námkwà. "n'ihia na onye nke bu onye Ju, ... kama onye nke bu onye Ju n'ihie zoroezo, onye ahụ bu onye-Ju, obibi ụgwu buru kwa nke nkpuru-obi, nime mọ, ọ bugh n'ihie edeworo n'akwukwọ" (Ndi Rom 2:28, 29). Ya mere, ọ buru na anyi nwere okwukwe na Jisọs dika Abraham nwere, anyi bụ umu Abraham na ndi nketa nke mkwà ndu ebighiebi ahụ.

Edewo ya n'akwukwọ Iwu sị "Onye anābu onu ka ọ bụ bụ onye ọ bula nke nānōgidegh n'ihie nile edeworo n'akwukwọ iwu, ime ha." Ndi nāsā naapurū inweta nzọpụta site n'idebe Iwu ahụ, n'ekwu ihe ha apughị ime. Ma Mmụọ Nsọ Chineke adighi nime obi, apughiri idebe ọbunā mpaghara Iwu ahụ nke bụ Iwu Iri ahụ.

Ihe Mere Eji Nye Iwu Ahụ

Ọ buru na o siriike idebe Iwu niile ma ọ buru na esiteghị n'okwu guo anyi ná ndi eziumume, ma ọ buru kwa na apuru ịgụ Abraham n'onyeeziumume site n'okwukwe tutu enye Iwu ahụ, gini mere ejiri nye Iwu ahụ? Pọl siri na "Atukwasiri ya n'ihia njehie, rue mgbe Mkpuru ahụ (ma-ọbụ Jisus) ga-abia, bu onye ekweworo nkwa". Chineke puru igwa Abraham okwu n'ihia na obi ya di nrò; kama ha di nāání mmadụ olenale dika ya. Abraham puru ihu na Jisọs naabia, kama otutu mmadụ naemehie nke ukwu nke naemehi akonauche ha, ka ha ghara inwe ike inu mgbe Chineke naekwuru ha okwu. Ndi ahụ enweghi okwukwe, n'ihia ya Chineke wee nye ha okpukpe ha puru ihu anya, nke edebere nye ndi-Juu.

Iwu ahụ kwenyere ndi Israel iwebata anumanu n'Uloikwu ahụ iji chura Chineke aja. Site n'okwukwe anyi naeweta obi na uche anyi nye Chineke. Onye dere Abū Ọma siri: "Ajā nile nke Chineke bu mọ tiwara etiwa: obi tiwara etiwa na nke egwepjara egwepia, Chineke, I digh-eleda ya anya" (Abū Ọma 51:17). Anyi apughị ihu "obi etiwara etiwa" kama n'ezie anyi puru inwe mmetuta mgbe mmadụ na enwe nwute banyere mmehie ya, wee nāachọ kwa ka Onyenweanyi gbaghara ya.

Ọtutu ihe di n'iwu Testament Ochie ahụ bụ ihe nlere nke eziokwu di na Testament Ọhụ. Umụ anu niile ejiri chuo aja n'okpuru Iwu ahụ nochiri ọbija Jisọs inwuwonu n'ihia mmehie anyi, iwusi Ọbara Ya n'elu Obe Kalvari ikpuchiri mmadụ mmehie ha.

Otu mpaghara Iwu ahụ bụ Uloikwu ahụ na okpukpe ya. N'ebe Nsọ ahụ bụ ebe iheichuajansureoku nāesiisiuto ahụ di, ebe isiuto nāakwugo n'elu mgbe niile nye Chineke. Mgbe edoro anyi nsọ, enwere otuto nāakwuli elu mgbe dum nye Onyenweanyi site n'obi anyi dika "ihe isi uto" ahụ "ajā oku anachuru JEHOVA" (Opupu 29:18). Enwekwara iheidoba orioma olaedo nke nāamunye oku n'Uloikwu ahụ. Jisọs siri, "Mụ Onwem bụ ihè nke uwa" (Jon 8:12). Tebul achicha ahụ nke di n'iru Chineke, nochikwara anya Jisọs dika Nri ahụ nāenye Ndu (Jon 6:35). Ihe niile a naarutu Jisọs aka. Nāání Ya pukwara izoputa ha site ná mmehie ha.

Onyeòzízí Ahụ

Iwu ahụ bụ onye òzízí náezi banyere Jisọs. Ọlụ onyeòzízí bụ ịkúziri ụmụ akwụkwọ ya ihe. Mgbe Jisọs b́asírí n'ụwa, mpkà onyenkuzi maọbụ “Onye òzízí” adighi kwa ọzọ.

Ihe náenye ndi Juu nsogbu bụ na kariya ha gaelekwasi Jisọs anya, b́ onye Iwu ahụ naatuziaka, ha naele “ihe ahụ nátu aka.” anya. Ha apughị ihu Jisọs n'aja ha niile n'ihie ekweghiekwe ha. náání ihe ha huru bụ ụmụ anu nwuruanwu. Ya mere Chineke jiri wesa ha iwe n'oge onyeamuma b́ Aisaia wee si: “JEHOVA nāsí, N'ihie gini ka unu nāchurum otutu aja-unu? afọ ejuwom n'aja-nsure-okụ nile eji ebulu chu, na abuba umu ehi emere ka ha ma abuba; ọzọ, Ọbara óké-ehi na nke ụmụ-aturu na nke nkpi atoghm utu. Unu ebubata-kwa la onyinye-inata-iru-oma ọzọ nke b́ ihe-efu; ihe-nsure oku nke nesi isi utu, ihe aru ka o burum; onwa onu na ubochi-izu-ike, ikpo nkpokota, -- apughm inagide ajo omume na ubochi ngbochi” (Aisaia 1:11, 13). Ndiya b́ aja nke Chineke nyere n'Iwu ahụ, ma mgbe ndi ahụ n'enwezughị okwukwe ihu Jisọs nime ha, aja ahụ niile abaghị kwa uru o b́la, ha wee ghoro Chineke ibu aru. O gwara ndi ahụ na Ya agaghị anu ekpere ha ọzọ.

Onyeogbugbo Ahụ

Pọl Onyeozi kwukwara si na Iwu b́ ihe “esitekwa-ra n'aka ndi-mo-ozie nye iwu ahụ, site n'aka onye-ogbugbo.” Moses b́ onyeogbugbo ahụ, maobu “Onyeetiti.” O naagwa ndi ahụ banyere Chineke, o naebu kwa mpkà ndi ahụ naejekwuru Chineke. Dika onyeogbugbo, Moses yikwara Kraist. Moses sirí, “JEHOVA b́ Chineke-gi geme ka onye-amuma, nke di ka mu onwem, biliere gi site n'etiti gi, site n'umu-nne-gi; Onye ahụ ka unu gēge nti” (Deuteronomi 18:15). O naekwu banyere Jisọs, Onye gaalaghachi n'Eluigwe iriochitara anyi aririo, dika Onyenchuaja. Ya b́ Onye nochiri anya anyi n'iru Chineke; n'ihie na O wusiri Ọbara Ya, n'ihie anyi, anyi nwere mkwuwa okwu ibia n'iru Chineke naatughị egwu onuma Ya. Mgbe Ọbara Jisọs sachapuru mmehie anyi, mee kwa ka anyi nwere “nkwuwa-okwu iba n'ebe nsu ahụ site n'obara Jisọs” (Ndi Hebru 10:19).

Ya mere, anyi naahu nime Testament Ochie niile na Chineke nyere ihengosi banyere Jisọs na nzoputa ahụ O naeweta. O gaabu nzoputa site n'okwukwe, ndi ahụ niile nime Agba Ochie ndi nwere okwukwe, natakwara nzoputara dika anyi onweanyi naanata. Onye eziumume ganaesite n'okwukwe ya naadi ndu rue mgbe Jisọs gaabia okwukwe ewe gho ihe anaahu anya.

AJUJU DI ICHEICHE

- 1 Gini mere eji nara aja Ebel ma anaraghị nke Kain?
- 2 Onye b́ Nna nke ndi kwesirintukwasioji?
- 3 Gini b́ mkwa ahụ Chineke nyere ya?
- 4 Gini ka okwu ahụ “Ozioma” putara?
- 5 Gini mere Pọl ji kpoo ndi Galetia ndi naenweghi uche?
- 6 Olee otu anyi si amara mgbe azoputara anyi?
- 7 Gini mere eji nye Iwu ahụ? Olee ndi enyere ya?
- 8 Gini ka aja ahụ eji anu naachu naanochita anya ya?
- 9 Kwue uzọ ufodu Ulikwu ahụ ji buru ihe ntuzi aka banyere Jisọs?
- 10 Olee otu ndieziumume si ebi ndu?